

בדבר? (55)

החולקים עלי [בדין דמו של פר], שאף להם
נשאלה שאלה זו [רש"י].

מאי הוי עלה דספיקו של רבי יהושע בן לוי?

אמר רב פפא:

אי כך הוא הדין: חופן בחוץ וחוזר וחופן
בפנים בקודש הקדשים [מערה לתוך חפניו
מן הכף, ונותן על מחתת הגחלים; ובדין זה
נסתפקו בני הישיבה כדמפרש ואזיל] (56) —

אם כן פשיטא לי שחבירו נכנס בחפינתו,
דהרי אפילו אם תמצוי לומר כי אין חפינתו
של חבירו מועלת לו, הא מקיימא חפינה
בפנים, [וראה הערה (57)].

ומכח קושיא זו מפרשינן לדברי רבי חנינא
על שאלתו של רבי יהושע בן לוי באופן
אחר, והכי קאמר:

א. מוקא מיבעיא ליה לרבי יהושע בן לוי
הא [שאלה זו] אם נכנס הכהן שנתמנה
בחפינת חבירו; מכלל דקסבר כדעת
החולקים עלי: כפר, ואפילו בדמו של פר,
וכבר נשחט הפר, ומתוך כך יש לו להסתפק
אם נכנס בחפינת חבירו שהיתה אחר שחיטת
הפר.

ב. ולפי מאי דסבירא ליה לרבי יהושע בן
לוי, הרי שאלתו כשאלת הראשונים

מצומצם לגמרי, שהרי אמרו לעיל מח א, מלא
חפניו שאמרו לא מחוקות ולא גדושות אלא
טפופות, ופירש רש"י, שהיתה הקטורת צפה
מעט; ואותו מעט אין שיעורו מצומצם, ולפיכך
יכול לחפון שוב מן הקטורת שנחסרה מעט, ולא
יחסר בחפינה השניה מ"מלא חפניו".

וביאור הספק לדעת התוספות: אם מותר מן
התורה לעשות שתי חפינות או שמא "מלא
חפניו חד אמר רחמנא, ולא תרי זימני מלא
חפניו".

וראה מה שכתב רש"י לעיל כד ב, כי הולכת
כף ומחתה אינה עבודה תמה, אלא עבודה שיש
אחריה עבודה, שהרי יש אחריה חפינה והקטרה.

אבל בתוספות ישנים [מז א ד"ה שלא] כתבו
הטעם: "משום דכתיב: מלא חפניו והביא
מבית לפרוכת, שמלא חפניו יש לו להביא לפני
ולפנים ולא בכלי, ומה שהתרנו להביא בכלי
היינו משום דלא אפשר [לעיל מז א], הלכך
צריך לחפון בפנים ולהניחו בחפניו, ושביקה
לקרא דהוא דחיק ומוקי אנפשיה".

57. פשטות דברי הגמרא משמע [וכן סתימת

55. לפי פירושו של רבינו אליקים שהובא
בהערה 50 לעיל, כי הספק לענין חפינה והספק
לענין פר ספק אחד הוא; לכאורה תיקשי הסוגיא
כאן, דהרי משמע אף כי פשט רבי חנינא ספיקו
לענין כניסה בדמו של פר, שאינו נכנס, עדיין יש
מקום להסתפק אם נכנס בחפינתו, ורק משום
דקדמה חפינה לשחיטה הוא דקשיא לן?!

והביאור הוא, שרבי חנינא פשט הספק לענין
פר מצד אחר, כי התורה אמרה "פר" ומשמע פר
חי ולא בדמו של פר; ואין בזה פשיטות לענין
הספק בחפינה שאין לנו מקור מן הכתוב, [אלא
שבגמרא בעמוד ב איתא, כי זה גופא היה הספק,
וצ"ע].

אך המשך הסוגיא דקאמר: דרבי יהושע בן
לוי שנסתפק בחפינה פשיטא ליה כי לענין דם
הפר הרי זה נכנס אפילו בדמו של פר, זה ודאי
צריך ביאור לפירושו.

56. נחלקו ראשונים בדין חפינה שניה: דעת
התוספות כי חפינה זו אינה אלא מדרבנן, "שמא
נתפור לו מן הקטורת ונחסר קצת".

ביאור דבריהם: כי שיעור החפינה אינו